

**Gemeente
Rotterdam**

Bestuurs- en Concernondersteuning
Financiën en Organisatie, Dienstverlening, Grote
Projecten
Maarten Struijvenberg

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Internet: www.rotterdam.nl

Van: Bernie Goedhart
Telefoon: 14 010
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Uw kenmerk: 22bb5708
Ons kenmerk: M2209-4272 - 23bo002576

Onderwerp: Afdoening Motie: Europees
samenwerken rondom artificial intelligence en
algoritmen

Datum: B&W 17 januari 2023

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Op 8 september 2022 is door raadslid Kind (Volt) de motie Europees samenwerken rondom artificial intelligence en algoritmen (22bb5708) ingediend. In de motie wordt gevraagd inzicht te verschaffen aan welke samenwerkingsverbanden de gemeente Rotterdam deelneemt. En van welke fondsen en subsidies de gemeente Rotterdam gebruik maakt. Daarnaast te onderzoeken of en hoe Rotterdam kan aansluiten bij Europese samenwerkingsverbanden rondom de toepassing van Artificial Intelligence (AI) en algoritmen door gemeenten, het bedrijfsleven en wetenschap. Aangevuld met Europese fondsen en subsidies waar Rotterdam gebruik van kan maken op het gebied van AI en algoritmen.

Met de voorliggende brief geeft het college invulling aan deze motie op verschillende geografische niveaus. Hierbij komen de in de motie genoemde suggesties terug, te weten: ai4cities.eu, ruggedised.eu, citiesfordigitalrights.org en ai4publicpolicy.eu.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Afwegingskader voor sensoren, data-toepassingen en AI,
De Algoritmegovernance en de Algorithm Advisory Board.

Toelichting:

Rotterdam heeft zoals in de motie wordt gesteld: de afgelopen jaren stappen gezet met betrekking tot de toepassing en governance van kunstmatige intelligentie of *artificial intelligence* (AI) en algoritmen binnen het gemeentelijk beleid. Maatschappelijke ontwikkelingen zoals de energietransitie, mobiliteitsvraagstukken, armoede en veiligheid, vragen om een slimme, effectieve en transparante overheid. AI en algoritmen kunnen hierbij ondersteuning bieden.

Europese steden werken samen met het bedrijfsleven en wetenschap rondom AI en algoritmen. Deze samenwerkingen worden in verschillende gevallen ondersteund door Europese fondsen en subsidietrajecten.

Aan welke samenwerkingsverbanden neemt de gemeente Rotterdam deel op het gebied van artificial intelligence en algoritmen?

U leest hieronder zowel de lokale, nationale als Europese samenwerkingsverbanden waar de gemeente Rotterdam deel van uitmaakt. De in deze brief benoemde samenwerkingsverbanden dienen niet beschouwd te worden als uitputtend, want deze samenwerkingsverbanden ontwikkelen met de tijd.

Lokaal

Het is relevant de partijen te kennen die actief zijn in lokale netwerken en die voorop (willen) lopen op het vlak van AI en algoritmen. Enerzijds om lokaal aan concrete cases en opschaling te werken en op nationaal en Europees vlak mee samen te werken.

- WE IT akkoord
Met dit akkoord wordt een veelvoud aan initiatieven ondersteund met subsidies voor IT-opleidingen, waaronder AI gerelateerd. Rotterdam is medeondertekenaar van het WE IT akkoord en zit daarmee in de stuurgroep.
- Make IT Work
De Hogeschool Rotterdam heeft een pragmatische opleiding opgezet om jongeren al doende te laten bouwen aan AI-toepassingen. In een periode van 16 weken krijgen deze jongeren perspectief op een baan en vervolgopleiding. Rotterdam is netwerkpartner.
- Kenniswerkplaats Urban Big Data (KWP UBD)
De Kenniswerkplaats Urban Big Data is een initiatief van de gemeente Rotterdam, Erasmus Universiteit Rotterdam en Hogeschool Rotterdam. Samen met private en publieke partners werken zij aan proefondervindelijke toepassing van theoretische big data-oplossingen voor grootstedelijke vraagstukken. De focus van de werkplaats (KWP UBD) wordt herzien en meer in lijn gebracht met de programmering in de nationale AI-netwerken.
- Erasmus Center for Data Analytics (ECDA)
Rotterdam is founding partner van de ECDA. Hiermee ondersteunt Rotterdam de ambitie van de Erasmus Universiteit om vanuit het belang van data analytics ontwikkelingen een sterk en integraal onderwijsaanbod te bieden. Met de data campus in het Polak gebouw (Erasmus Universiteit) is een fysieke plaats gecreëerd waar samengewerkt wordt met bedrijven.

Nationaal

- NL AI coalitie
De Nederlandse AI Coalitie zet zich in om AI-ontwikkelingen in Nederland te versnellen en AI-initiatieven met elkaar te verbinden. Rotterdam is lid van dit nationale samenwerkingsverband voor AI. Vanuit de coalitie is het Europese CLAIRE tot stand gebracht, het Nederlandse lab voor AI en algoritmes.
- RAAIT
De gemeente is sinds 2022 partner van RAAIT (Responsible Applied Artificial Intelligence). Een acht jaar durend praktijkgericht onderzoeksprogramma met onder andere de Hogeschool Rotterdam, Hogeschool Amsterdam, Hogeschool Utrecht, gemeente Amsterdam, Provincie Zuid-Holland en Provincie Utrecht.
- NEN
De NEN is de Nederlandse standaardisatie autoriteit. Rotterdam neemt deel aan de werkgroep over AI en standaarden. Deze werkgroep is gevormd door vertegenwoordigers uit alle belangengroepen. De nationale standaarden sluiten aan op de Europese standaarden die ons op het gebied van digitalisering verbinden, wat tot grootschalige interoperabiliteit leidt.

- Elsa Lab Digital Twins

Dit Elsa Lab is georganiseerd vanuit de gemeente Rotterdam en BOLD Cities. Laatstgenoemde betreft een samenwerking van de Erasmus Universiteit, de TU Delft en de Universiteit Leiden. Dit lab richt zich op maatschappelijke impact van AI in urban digital twins, en inzet van 'contestability by design' om ruimte te maken voor de belangen van verschillende maatschappelijk betrokken partijen en eventuele conflicten tussen hen.

Europees

- Eurocities Digital Forum (DiF)

Eurocities bestaat uit de 200 grote steden in Europa met gezamenlijk circa 140 miljoen inwoners. Wethouder F. Achbar is namens Rotterdam vice voorzitter van het forum dat zich met digitalisering bezighoudt, het zogenoemde Digitaal Forum. Rotterdam is daarbij voorzitter van de werkgroep foresighting. Naast deze werkgroep heeft het DiF ook werkgroepen voor Data en AI, voor Digital citizenship en voor het DiF lab. Binnen het DiF wordt op het gebied van AI en algoritmes op verschillende aandachtsgebieden en toepassingen samengewerkt. Het gaat dan onder andere gewerkt over de AI Act, over onze position paper die we in de consultatieronde hebben opgesteld met alle leden. Deze AI Act hebben we ook op nationaal niveau opgepakt via een BNC-fiche. De Act ging vooral in op de effecten van AI, specifiek door high risk AI/algoritmes.

- DiF lab

Het DiF lab onderzoekt momenteel een Europese benadering van het algoritme register. Dit gebeurt op basis van uitwisseling, kennis en kunde van de registers die door deze Europese steden ontwikkeld worden. Rotterdam neemt deel, naast Eindhoven, Helsinki, Amsterdam en Barcelona.

- Cities Coalition for Digital Rights / [Citiesfordigitalrights.org](https://citiesfordigitalrights.org)

Deze coalitie is een netwerk van steden die elkaar helpen in op digitale rechten gebaseerde beleidsvorming. De coalitie zet zich in voor het bevorderen en verdedigen van digitale rechten in stedelijke context door middel van acties van steden, om gemeenschappelijke digitale uitdagingen op te lossen en te werken aan juridische, ethische en operationele kaders om mensenrechten in digitale omgevingen te bevorderen. In de coalitie wordt ook aandacht besteed aan verantwoordelijke AI / kunstmatige intelligentie.

Van welke fondsen en subsidies maakt de gemeente Rotterdam gebruik op het gebied van artificial intelligence en algoritmen?

Nationaal

- Innovatie budget BZK

De gemeente Rotterdam is regievoerder en ontvangt budget voor de ontwikkeling van het algoritme beleidsinstrumenten vanuit BZK. Dit is afkomstig uit het programma: Publieke controle op algoritmen. Binnen dit programma ontwikkelen de G5, de 12 Provincies, de Politie en Rijkswaterstaat gezamenlijk beleidsinstrumenten voor algoritmes. Dat gebeurt samen met de doelgroep; dit kunnen burgers, bedrijven of ambtenaren zijn. De ambitie is om vijf beleidsproducten gerealiseerd te hebben die de standaard zijn binnen Nederland.

Europees

Eén van de uitgangspunten van de Rotterdamse EU-inzet is het op efficiënte en effectieve wijze gebruik maken van Europese subsidies. Daarbij zijn de Rotterdamse prioriteiten leidend ter voorkoming dat eigen schaarse middelen worden ingezet op niet prioritaire onderwerpen. Vanuit onze positie in de diverse netwerken kan met vergelijkbare steden een voor een aanvragen noodzakelijk consortium worden ingericht. Ondanks dat wordt ingezet op kansrijke proposities, moet rekening worden gehouden dat iedere subsidie call vele tientallen malen wordt overschreven. Hieronder volgt een opsomming van gegunde, niet gegunde en pending (wachtende) fondsen en

subsidies. Niet gegunde voorstellen zijn niet volledig afgewezen. Het is mogelijk dat deze in een aangepaste vorm doorgang vinden.

Gegund

- Build
EU-consortium/project waar vooral het inkoopbureau aan deelneemt. Build gaat over het aanbieden van toegankelijke specifieke opleidingsportefeuilles, om verbetering van de vaardigheden en capaciteiten om innovatieve aanbestedingen te ontwerpen. Doelen zijn onder meer het bewustzijn en de kennis over de wettelijke kaders voor innovatieopdrachten vergroten voor overheidsinkopers en beoordelaars van innovatieve opdrachten.

Is momenteel in behandeling/toetsing

- Duette
EU consortium/project dat zich richt op de ontwikkeling van de digital twin, gebruik makend van verschillende technologieën, waaronder immersieve technologie zoals VR, AR en MR en ook van AI en algoritmes.
- Woodcircles
EU consortium/project dat aan de slag gaat met de circulaire bebouwde omgeving, specifiek met hout daarbij. Binnen dit project wordt gewerkt met digital twins, maar ook met materiaal paspoorten (wat zit er waar in de bebouwde omgeving) die opgebouwd worden met nieuwe scan technologieën en met bijhorende algoritmes (AI)

Nog niet toegekend, wordt heroverwogen

- AGATA
EU consortium/project met o.a. de universiteit Leiden, dat de governance van AI onderzoekt. Het proposal was afgeketst, maar het consortium bezint zich op een doorstart. Waarde voor Rotterdam is circa 350k
- Hiperproc
EU consortium/project dat zich richt op het gebruik van algoritmes in het inkoopproces, procurement. Idee is vereenvoudiging en versnelling van het proces met o.a. tekstherkenning en -analyse tijdens de marktverkenning. Het proposal was afgeketst, maar het consortium bezint zich op een doorstart. Waarde voor Rotterdam is circa 100k.

De voorbeelden gegeven in de motie die nog niet aan de orde zijn geweest:

- Ai4cities.eu
Rotterdam neem geen deel aan dit consortium (partnerschap met onder meer Amsterdam en Helsinki) Het project zelf gaat over het duurzaam maken van Europese steden middels AI.
- Ruggedised.eu
In dit Lighthouse project van het voormalige Horizon2020 programma, geleid door Rotterdam, werken de partners aan de energietransitie in de stad. Daarbij wordt onder meer de Rotterdamse digitale stad (onderdeel van de digitaliseringsagenda) als instrument gebruikt. Dit project – momenteel in afrondingsfase - ging niet over toepassen of onderzoeken van AI.
- Ai4publicpolicy.eu
Dit is een gezamenlijke inspanning van beleidsmakers en Cloud/AI-experts om het potentieel van AI voor geautomatiseerde, transparante en burgergerichte ontwikkeling van overheidsbeleid te onthullen. Dit door Italiaanse partners geleide consortium was binnen Rotterdam nog niet bekend.

Hoe kan Rotterdam aansluiten bij Europese samenwerkingsverbanden rondom de toepassing van artificial intelligence en algoritmen door gemeenten, het bedrijfsleven en wetenschap?

Het is onze intentie om in samenwerkingsverbanden meerwaarde te leveren aan onze partners. Samenwerking vraagt daarom inzet van menskracht en financiële middelen, waarbij geldt dat beide in toenemende mate schaars zijn. Dit vraagt om het doseren van onze inzet en een kritische blik op nut noodzaak en toegevoegde waarde van samenwerkingen.

Enkele voorbeelden waarbij onderzoek aan de orde is:

Afwegingskader sensoren, data en AI (BS21/00583 - 22bb001953) – dit kader is voorbeeldbeleid voor andere organisaties in de stad. Dit is een verdieping op de "Principes voor de digitale samenleving van de VNG".

Inkoopvoorwaarden AI – door Amsterdam ontwikkeld document dat in procurement van AI en algoritmes gebruikt kan worden. Het lijkt zinvol dat we deze of dergelijke voorwaarden ook in Rotterdam opnemen in ons inkoopproces. .

Van welke Europese fondsen en subsidies kan Rotterdam gebruik maken op het gebied van artificial intelligence en algoritmen?

Om de kansen voor subsidies en fondsen te vinden maakt Rotterdam gebruik van meerdere kanalen. Allereerst hebben we al vele jaren partners – steden, kennisinstellingen, netwerkpartners - in Europa met wie we op verschillende fondsen al hebben samengewerkt. En daarnaast maken we zelf ook gebruik van AI, de app heet Spinbase, voor het zoeken van subsidiemogelijkheden.

Op Nationaal en Europees niveau zijn fondsen beschikbaar waar Rotterdam aanvragen voor kan doen. Een voorbeeld op nationaal niveau is het Nationaal Groeifonds, dat in meerdere rondes voor verschillende onderwerpen middelen beschikbaar heeft gesteld. In de eerste drie rondes ging het om grote investeringen op grootschalige groeikansen voor Nederland. Een aanvraag vanuit Rotterdam voor een kansrijk geacht project is niet voorzien.

Europees bestaan fondsen als Horizon Europe en Interreg. Vanuit deze fondsen worden periodiek nieuwe subsidierondes gestart. Binnen Rotterdam volgen de EU-coördinatoren dergelijke rondes en wisselen kennis en ambities uit. Binnen deze fondsen bestaan kansen voor AI, waarbij dit primair is bedoeld voor de private sector en voor kennisinstellingen. In samenspraak met clusters onderling en met lokale en regionale partners onderzoeken we de interesse, de verbinding met onze ambities en de haalbaarheid, samen met bestaande en nieuwe consortiumpartners.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

De in de voorliggende brief geschetste aanpak en instrumenten kunnen in beginsel worden ingepast in de huidige begroting. Echter bij alle Europese fondsen en subsidies - die Rotterdam aangaat - geldt dat we hier capaciteit op dienen in te zetten
Door het maken van scherpe keuzes en de Rotterdamse prioriteiten als uitgangspunt te hanteren kan dit binnen de huidige formatie worden opgepakt.

Juridisch consequenties en aspecten worden per situatie beoordeeld.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A. Aboutaleb